

KORRALDUS

21.01.2025 nr DM-116018-13

Puma Energy Baltics AS lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmine

1. OTSUS

Lähtudes Puma Energy Baltics AS (endise nimega AS Alexela Logistics ja Nord Terminals AS) esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kavast, võttes aluseks atmosfääriõhu kaitse seaduse § 70 ja § 71 ja haldusmenetluse seaduse § 40 **otsustan:**

1.1. Kiita heaks Puma Energy Baltics AS (registrikood 11279011; aadress Roseni tn 13, Tallinn, Harju maakond) lõhnaaine esinemise vähendamise kava.

1.2. Lõhnaaine esinemise vähendamise kavast toodud meetmed on Puma Energy Baltics AS-ile rakendamiseks kohustuslikud.

1.3. Eelnevas punktis nimetatud lõhnaaine esinemise vähendamise kavast esitatud lisameetmete 1. ja 2. osas seada järgnevad tingimused:

1.3.1 Põlevkiviõli võib käidelda vaid põhiterritooriumi mahutites ning mitte sisepargis.

1.3.2 Kaks täiendavat ujuvkaant tuleb mahutitele paigaldada niipea, kui Sillamäe terminali kaubakäive on taastunud 2018-2022 aastate keskmisele tasemele (2018-2022 on Sillamäe terminalist keskmiselt väljastatud 2 800 000 tonni kaupa aastas). Kaubakäive taastumisest tuleb Keskkonnaametile teavitada koheselt ja esitada samas meetme rakendamise ajakava.

1.3.3 Ettevõttel tuleb koguda ja kahe aasta jooksul säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (nt seirejaama andmed, tuule suund ja kiirus, käideldavate produktide mahud, käideldavate produktide lõhnaainete analüüside tulemused, pumpamiskiirused, lõhnahäiringute vältimiseks ja välisõhu saastatuse taseme piirväärtuste tagamiseks rakendatavate meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmetel alusel peab olema võimalik hinnata, kas terminalis on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnaäiringu vähendamiseks/vältimiseks.

1.3.4 Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi kõrvaltingimusi või tunnistada kehtetuks lõhnakava heaks kiitmise otsus, kui Puma Energy Baltics AS-i esitatud lõhnakavas ettenähtud meetmed on ebapiisavad, st. esitatakse jätkuvalt lõhnakaebusi (atmosfääriõhu kaitse seaduse § 72 lg 2).

1.4. Seada Puma Energy Baltics AS-ile aruandluse kohustus:

Käitaja esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas KOTKAS "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil plaanitud

tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Kui Keskkonnaamet on käitist teavitanud registreeritud kaebustest, tuleb esitada andmed kaebuse päeval toimunud laadimistegevuse ja kasutusele võetud meetmete kohta.

1.5. Korraldus jõustub Puma Energy Baltics AS-ile teatavaks tegemisest.

2. ASJAOLUD

2.1. Käitise andmed

Puma Energy Baltics AS-i (registrikood 11279011; aadress Roseni tn 13, Tallinn, Harju maakond; endise nimega Nord Terminals AS, endise nimega AS Alexela Logistics ja Nord Terminals AS; edaspidi ka *käitaja*) Sillamäe naftasaaduste ja põlevkiviõli terminalile on Keskkonnaamet väljastanud tähtajatu keskkonnakompleksloa nr KKL/321724. Käitise põhiterritoorium asub Sillamäel aadressidel Kesk tn 2b (73501:001:0072) ja Kesk 2g (73501:001:00749) ning sisepark aadressil Kesk 2p (73501:001:0140).

Puma Energy Baltics AS-i põhitegevusalaks on vedelike ja gaaside ladustamine (EMTAKi kood 52102). Käitise põhitegevuseks Sillamäe terminalis on naftasaaduste ja põlevkiviõli vastuvõtmine transpordivahenditelt, ladustamine ja väljastamine transpordivahenditele. Käideldavad naftasaadused ja põlevkiviõlid saab omaduste alusel jagada kaheks: heledad produktid (kerged õlid, keskmised õlid, kerged kütteõlid ja toorõlid) ning tumedad produktid (rasked õlid, rasked kütteõlid, põlevkiviõlid). Katlamajad varustavad käitise tehnoloogilisi seadmeid (nt mahutipark) soojusenergiaga ja kasutavad kütusena maagaasi.

Sillamäe terminali naftasaaduste teoreetiline maksimaalne käive on 13 mln t/aprodukte: mahutitesse võetakse vastu kuni 6,5 mln t/aprodukte ning sama kogus ka väljastatakse (kas tankeritele, vagunitesse või autodele).

Sillamäe terminali põhiterritooriumil on 28 mahutit heledate ja tumedate naftasaaduste ning põlevkiviõli hoiustamiseks. Sisemahutipargis on 2 mahutit. Mahutitele, milles käideldakse kergesti lenduvaidprodukte, on püüdeseadmetena ette nähtud ujukatused. Kõik mahutid on soojustatud.

Käitise kasutuses on Sillamäe sadama kaid nr 1, 2 ja 4. Terminalis on 3 raudtee-estakaadi (2 põhiterritooriumil, 1 sisepargis) ja 1 tsisternautodele laadimise estakaad. Lõhnaaine eraldumine on võimalik naftasaaduste ning põlevkiviõli laadimise käigus, samuti mahutitest. Põhilisteks aineteks, mis vedelate naftaproduktide käitlemisel tekitavad lõhnaäringut, on väävelvesinik ja metüülmerkaptan.

2.2. Lõhnaaine esinemise vähendamise kava vajalikkus ja menetlusosaliste teavitamine

Esmakordselt esitas ettevõtte nõuetekohase lõhnaaine esinemise vähendamise kava 05.12.2016 ning Keskkonnaameti kinnitas selle 09.02.2017 korraldusega nr 1-3/17/319 (edaspidi *kinnitatud lõhnaakava*).

Keskkonnaministeeriumi tellimisel teostas Eesti Keskkonnauuringute Keskus ajavahemikul september 2019 – veebruar 2020 Sillamäe välisõhu kvaliteedi kohta uuringu ja koostas aruande „Lõhnaainete esinemise hindamine välisõhus rastermeetodiga Sillamäel. Õhukvaliteedi andmete kogumine ja aruandlus: 2019 aasta lõpparuanne“. Antud uuringu eesmärk oli hinnata Sillamäe lõhnaaine esinemissagedusi ning 2014. a hindamistulemuste põhjal käitiste koostatud lõhnaainete vähendamise tegevuskavades rakendatud meetmete tulemuslikkust. Mõõteperiood kestis 6 kuud.

Uuringuga tuvastati atmosfääriõhu kaitse seaduse (edaspidi AÕKS) § 68 lg 1 kohane lõhnaaine esinemise häiringutaseme ületamine mitme käitise koosmõjul. Tuvastamine toimus standardi EVS-EN 16841-1:2016 kohase rastermeetodiga ja selle tulemusena selgus, et käitiste koosmõjul ületati lõhnaaine esinemise häiringutaset (15% aasta lõhnatundidest).

Uuringu tulemustest lähtuvalt nõudis Keskkonnaamet kolmelt uuringusse kaasatud ja võimalikku koosmõju põhjutanud käitiselt lõhnaaine esinemise vähendamise kava (edaspidi *lõhnakava*) koostamist, et hinnata lõhnakavades toodud meetmete summaarset mõju ning piisavust lõhnaainete hajumisel ja ärritava lõhnataju vähendamisel piirkonnas.

AS-i Alexela Logistics kohustas Keskkonnaamet 13.04.2021 kirjaga nr 15-5/21/7781 edastatud ettekirjutuse nr 1859 kohaselt koostama atmosfääriõhu kaitse seaduse § 70 lg-dele 4 ja 5 vastava lõhnaaine esinemise vähendamise kava ja esitama selle Keskkonnaametile hiljemalt 15.06.2021.

AS Alexela Logistics esitas 16.06.2021 kirjaga lõhnakava (registreeritud Keskkonnaameti dokumendihaldussüsteemis nr DM-116018-1 all). Keskkonnaamet kontrollis lõhnakava vastavust AÕKS § 70 ning leidis täiendamist vajavaid asjaolusid. 09.07.2021 kirjaga nr DM116018-2 palus Keskkonnaamet lõhnakava täiendada. 23.08.2021 esitatud kirjaga (registreeritud nr DM-116018-3 all) esitas käitaja täiendatud lõhnakava. Keskkonnaamet palus 12.11.2021 kirjaga nr DM-116018-4 lõhnakava täiendada. Nõuetekohase lõhnakava esitas käitaja 10.01.2022 (registreeritud nr DM-116018-5 all).

Keskkonnaamet edastas lõhnakava 10.01.2022 kirjaga nr DM-116018-6 Sillamäe Linnavalitsusele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks (AÕKS § 71 lg 2). Sillamäe Linnavalitsus arvamust ei avaldanud.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused lõhnakava heakskiitmisel

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava peab vastama AÕKS § 70 lg 4 sätestatud nõuetele. Lõhnakava meetmed peavad olema efektiivsed ja piisavad tagamaks, et lõhnaaine väljutamisel ei ületata lõhnaaine esinemise häiringutasemeid (AÕKS § 70 lg 5).

Lõhnakava Tabelis 3 on esitatud juba kinnitatud kava meetmed. Kinnitatud lõhnakava kohaselt on käitaja lõhnaaine esinemise vähendamiseks rakendanud/rakendab pidevalt järgnevaid

meetmeid:

1. võimalikku lõhnaäiringut tekitavate ainete sisalduse kontroll;
2. kvaliteedi kontroll kauba saabumisel;
3. ujuvkaante paigaldamine mahutitesse 2017. a jooksul;
4. terminalis toimuvate protsesside reguleerimine seirejaamas mõõdetud aromaatsete süsivesinike näitude põhjal;
5. väävelvesiniku seire alustamine. Terminalis toimuvate protsesside reguleerimine seirejaamas mõõdetud väävelvesiniku näitude põhjal.

Lõhnaakava Tabelis 5 on esitatud järgnevad lõhnaaine esinemise vähendamise kava plaanitavad lisameetmed:

1. täiendavalt 2 ujuvkaane paigaldamine mahutitesse;
2. sisepargi mahutites põlevkiviõli käitlemise lõpetamine. Põlevkiviõli käitlemine valdavalt põhiterritooriumil ning võimalusel Sillamäe linna suhtes kaugemates mahutites;
3. sisepargi mahutites käideldakse võrreldes põlevkiviõliga vähem lõhnavaidprodukte vähendatud mahus ja pumpamiskiirusel;
4. sisepargi mahutid 101 ja 102 viiakse kasutusest välja.

Lõhnaakavas on saavutatava lõhnaaine heitkoguse arvutamisel aluseks võetud olukord, kus rakendatud on kõik lisameetmed. Samuti on arvutused kooskõlas 26.09.2022 korraldusega nr DM-121074-4 kompleksloas muudetud produktide mahtudega. Võrreldes varasema olukorraga on põlevkiviõli käitlemise lubatud maht seetõttu küll kasvanud, kuid põlevkiviõli ei käidelda enam sisepargi mahutites. Samuti viiakse enam lõhnavate produktide käitlemine Sillamäe sadama idapiiri suhtes kaugemale. Lõhnaakavas esitatud lõhnaaine aasta keskmistatudheitkogused leiti produktide käitlemise töötundide kaudu.

AÕKS § 70 lg 2 alusel nõudis Keskkonnaamet tulenevalt asjaolust, et lõhnaaine häiringutaseme ületamine oli põhjustatud mitme käitise koosmõjust, lõhnaaine esinemise vähendamise kava koostamist igalt käitajalt eraldi. AÕKS § 71 lg 4 kohaselt tuleb sellisel juhul Keskkonnaametil hinnata esitatud kavade summaarset mõju ja piisavust.

Lõhnaaine häiringutaseme ületamise põhjustajateks olid lisaks Silpower Aktsiaselts ja NPM Silmet OÜ. Silpower Aktsiaselts on 2023. aastaks lõpetanud põlevkivi kasutamise ning vähendanud oluliselt põlevkiviõli kasutamist. Seetõttu jääb käitise hinnanguline lõhnaäiringu esinemise sagedus alla 0,1% aastas. Eelnevat arvesse võttes lõpetas Keskkonnaamet 20.11.2024 ettevõtte suhtes haldusmenetluse ja käitise heiteallikaid ei arvestata esitatud kavade summaarse mõju ja piisavuse hindamisel.

NPM Silmet OÜ ja Puma Energy Baltics AS-i esitatud kavade summaarse mõju ja piisavuse hindamiseks tellis Keskkonnaamet EKUKilt lõhnaaine summaarse mõju modelleerimise (registreeritud KOTKASes nr DM-116018-10 all). Modelleeringu tulemusel selgus, et meetmete kasutusele võtmisel jääb lõhnaaine esinemissagedus vastuvõtja juures alla 15% ehk lõhnaaine esinemise häiringutasemeid ei ületata.

Keskkonnaamet leiab, et Puma Energy Baltics AS-i lõhnaakavas on käsitletud AÕKS § 70 lg 4 ja

5 sätestatud, lõhnakavas on esitatud lõhnaainete esinemise vähendamise eeldused ning rakendades kavas toodud meetmeid, võib seega eeldada lõhnaaine esinemise vähenemist.

Tulenevalt eelnevast kiidab Keskkonnaamet heaks Puma Energy Baltics AS-i 10.01.2022 esitatud lõhnaaine esinemise vähendamise kava ja sätestab, et lõhnakavas toodud meetmed on rakendamiseks kohustuslikud.

3.2. Täiendavate tingimuste seadmine

Lõhnaaine esinemise vähendamise kava heakskiitmisel võib Keskkonnaamet seada käitajale täiendavaid tingimusi lõhnaaine esinemise vähendamise abinõude rakendamiseks või määrata käitajale ajutiselt õhusaasteloast või keskkonnakompleksloast erinevaid tingimusi (AÕKS § 71 lg 3). Tulenevalt eelnevast seab Keskkonnaamet käitajale täpsustavad töökorralduslikud tingimused:

1. Kava tabeli 5 meetme nr 2 kohaselt käideldakse põlevkiviõli valdavalt põhiterritooriumil ning võimalusel Sillamäe linna suhtes kaugemates mahutites. Kava põhjal koostatud koosmõju hajumisarvutuste aluseks on olukord, mille kohaselt põlevkiviõli käideldakse vaid põhiterritooriumil mahutigrupis V-3 (ehk linnale lähimates mahutites). Seetõttu sätestab Keskkonnaamet täiendava tingimuse, mille kohaselt võib põlevkiviõli käidelda vaid põhiterritooriumil ning mitte sisepargis.

2. Kava tabeli 5 meetme nr 1 kohaselt paigaldatakse aastatel 2022 kuni 2023 mahutitesse täiendavalt 2 ujuvkaant. Ettevõtte on selgitanud, et alates 2023. aastast on terminali kaubavood vähenenud Euroopa Liidu poolt Venemaale kehtestatud sanktsioonide tõttu. Ka esitatud aastaaruannete kohaselt on käitises käideldavate produktide mahud 2023. aastal langenud u. poole võrra võrreldes aastatega 2019 kuni 2021. Samuti on sel perioodil oluliselt langenud lõhnahäiringuga seotud kaebuste arv Sillamäe piirkonnas.

Eelnevat arvesse võttes seab Keskkonnaamet tabeli 5 meetme nr 1 täitmiseks täiendava tingimuse, mille kohaselt tuleb kaks täiendavat ujuvkaant mahutitele paigaldada niipea, kui Sillamäe terminali kaubakäive on taastunud 2018-2022 aastate keskmisele tasemele (2018-2022 on Sillamäe terminalist keskmiselt väljastatud 2 800 000 tonni kaupa aastas). Kaubakäive taastumisest tuleb Keskkonnaametit teavitada koheselt ja esitada samas meetme rakendamise ajakava.

3. Ettevõttel tuleb koguda ja kahe aasta jooksul säilitada taasesitamist võimaldaval viisil lõhnaheite allikate kohta käivad ja lõhnaheite vähendamise meetmete rakendamist tõendavad andmed (nt seirejaama andmed, tuule suund ja kiirus, käideldavate produktide mahud, käideldavate produktide lõhnaainete analüüside tulemused, pumpamiskiirused, lõhnahäiringute vältimiseks ja välisõhu saastatuse taseme piirväärtuste tagamiseks rakendatavate meetmete kirjeldused, jms). Nimetatud andmetel alusel peab olema võimalik hinnata, kas terminalis on rakendanud kõiki vajalikke meetmeid ja kas meetmed on piisavad lõhnahäiringu vähendamiseks/vältimiseks.

4. Keskkonnaamet jätab endale õiguse kehtestada uusi kõrvaltingimusi või tunnistada kehtetuks lõhnakava heaks kiitmise otsus, kui Puma Energy Baltics AS-i esitatud lõhnakavas ettenähtud meetmed on ebapiisavad, st. esitatakse jätkuvalt lõhnakaebusi (AÕKS § 72 lg 2).

Võttes aluseks asjaolu, et lõhnaaine esinemise vähendamise kava täitmist kontrollib Keskkonnaamet (AÕKS § 71 lg 7) ning käitajal tuleb esitada vähemalt üks kord aastas sellekohane aruanne (AÕKS § 71 lg 6), kehtestab Keskkonnaamet tingimuse:

5. Käitaja esitab Keskkonnaametile lõhnaaine esinemise vähendamise kava rakendamise aruande üks kord aastas KOTKAS "kohustused" mooduli kaudu hiljemalt järgneva aasta veebruari 15. kuupäevaks. Nimetatud aruandes tuleb esitada kokkuvõttev kirjeldus aasta jooksul kasutusele võetud töökorralduslike meetmete ning õhukvaliteedi parandamise eesmärgil plaanitud tehniliste ja tehnoloogiliste meetmete ellurakendamise kohta. Kui Keskkonnaamet on käitist teavitanud registreeritud kaebustest, tuleb esitada andmed kaebuse päeval toimunud laadimistegevuse ja kasutusele võetud meetmete kohta.

3.3. Ära kuulamine

Keskkonnaamet saatis lõhnakava heakskiitmise korralduse eelnõu 03.01.2025 kirjaga nr DM116018-11 ettevõttele ja Sillamäe Linnavalitsusele tutvumiseks ja arvamuse avaldamiseks.

Sillamäe Linnavalitsus arvamust ei avaldanud. Puma Energy Baltics AS juhtis 07.01.2025 saadetud e-kirjas (registreeritud KOTKASes nr DM-116018-12 all) tähelepanu, et eelnõu punkti 1.3.1 tingimus „Põlevkiviõli võib käidelda vaid põhiterritooriumi Sillamäe linna suhtes kaugemates mahutites (V-3) ning mitte sisepargis” ei ole osaliselt korrektne.

Tingimuses nimetatud mahutid (V-3) asuvad põhiterritooriumil linna kõige lähemal asuvas osas (seetõttu on neid mahuteid kasutatud ka hajumisarvutuste tegemisel). Lõhnakavas esitatud hajumisarvutuste tulemuste kohaselt võib põlevkiviõli käidelda muuhulgas linnale lähimates mahutites (V-3), seega ka kõigis teiste põhiterritooriumi mahutites. Seetõttu muudab Keskkonnaamet tingimust nr 1.3.1 ja sõnastab selle järgnevalt: “1.3.1 Põlevkiviõli võib käidelda vaid põhiterritooriumi mahutites ning mitte sisepargis.”

4. VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras

(allkirjastatud digitaalselt)
Dagmar Undrits
juhataja
välisõhubüroo

Lisa: Alexela Logistics lo_naainete va_hendamise kava (1).asice

Teadmiseks: Sillamäe Linnavalitsus

Karine Vest
vanemspetsialist
Välisõhubüroo